

ALEXANDRE DUMAS

Frații corsicani

Traducere de DIANA MORĂRAȘU

CORINT
EDUCAȚIONAL

Redactare: Lia Decei, Laura Udrea
Tehnoredactare computerizată:
Ștefan Mihai
Designul copertei: Andreea Apostol
Coperta și ilustrațiile: Diana Pandelea

Alexandre Dumas
LES FRÈRES CORSES (1844)

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii CORINT EDUCAȚIONAL,
parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-606-782-009-6

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Dumas, Alexandre

Frații corsicani / Alexandre Dumas ; trad.: Diana
Morărașu. - București : Corint Educațional, 2015
ISBN 978-606-782-009-6

I. Morărașu, Diana (trad.)

821.133.1-31=135.1

— ...La noi, există mai multe asasinate decât oriunde în altă parte, dar niciodată nu veți găsi vreo pricină mârșavă pentru aceste crime. Avem, e drept, mulți ucigași. Dar niciun hoț. [...]

— ...De ce să trimiți praf de pușcă unei haimanale care îl va folosi pentru a săvârși crime? Dacă nu ar fi existat această jalnică slăbiciune pentru bandiți pe care toți de pe-aici par a o împărtăși, aceștia ar fi dispărut de mult din Corsica. [...] Și, în sfârșit, ce-a făcut banditul tău? Pentru ce crimă a devenit proscris?

— Brandolaccio nu a comis nicio crimă! L-a ucis pe Giovan Opizzo, care i-a asasinat tatăl când el era în armată.

Prosper Mérimée, *Colomba*

*Dragul meu Mérimée,
Permiteți-mi să împrumut de la Domnia Voastră
acest epigraf și să vă închin această carte.*

*Al vostru, din inimă,
Alexandre Dumas*

CAPITOLUL I

Spre începutul lunii martie a anului 1841, călătoream în Corsica.

Nimic mai pitoresc și mai comod decât o călătorie în Corsica: te îmbarci la Toulon; în douăzeci de ore ești la Ajaccio, de unde, în alte douăzeci și patru de ceasuri, ajungi la Bastia.

Acolo, se poate cumpăra sau închiria un cal: dacă îl închiriezi, plătești cinci franci pe zi; dacă îl cumperi, pui jos o sută cincizeci de franci. Să nu râdeți de prețul neînsemnat; acest cal, închiriat sau cumpărat, face, asemenea faimosului cal al lui Gascon care sărea în Sena de pe Pont Neuf, lucruri pe care nu le făceau nici Prospero, nici Nautilus, eroii curselor de la Chantilly și Champ de Mars.

El străbate drumuri pe care Balmat însuși și-ar fi pus potcoave și poduri pentru care Auriol ar fi cerut balansier.

Cât despre călător, nu are altceva de făcut decât să închidă ochii și să lase animalul să își facă treaba: pericolul nu-l privește pe el.

Trebuie să adăugăm că, în spinarea acestui cal care trece peste tot, putem face cincizeci de leghe¹ în fiecare zi, fără ca el să se ceară adăpat sau hrănit.

Din vreme în vreme, când ne mai oprim să vizităm un vechi castel ridicat de cine știe ce senior, erou sau șef feudal, pentru a desena un vechi turn, construit de genovezi, calul paște un petic de iarbă, roade scoarța unui copac sau linge o stâncă acoperită de mușchi și cam asta e totul.

Cât despre popasul peste noapte, este și mai simplu: călătorul intră într-un sat, străbate strada principală pe toată lungimea ei, alege o casă care i se pare potrivită și bate la poartă. Imediat, în prag apare stăpânul sau stăpâna, îl invită pe călător să descalece, îi oferă jumătate din bucatele lui, tot patul – dacă are vreunul –, iar a doua zi îl conduce la poartă, mulțumindu-i pentru favoarea de a-i fi trecut pragul.

¹ Unitate de măsură a lungimii, care în prezent nu mai este unitate oficială în nicio țară. Ea are valori diferite în funcție de țară, variind între 3 și 6 km. Cea mai folosită este valoarea britanică, de 5,559 km (n. tr.).

Se înțelege că nici nu încapе vorbă de vreo răsplată: stăpânul va considera că orice vorbă, cât de mică, despre acest subiect este o insultă. Dacă locuința are drept slujnică o fetișcană, îi puteți oferi o eșarfă cu care ea își va face o coafură pitorească când va merge la sărbătoarea de la Calvi sau de la Corte. Dacă slujitorul este bărbat, va accepta cu dragă inimă orice pumnal cu care își va înjunghia dușmanul, dacă îi va ieși în cale.

Trebuie să vă mai informați de ceva, anume dacă servitorii casei nu sunt cumva rude ale stăpânului – iar asta se întâmplă adesea – mai puțin norocoase decât el, care fac treburi domestice pe lângă casa lui, în schimbul cărora primesc hrană, adăpost și un piastru ori doi pe lună.

Însă nu cumva să vă închipuiți că stăpânii care sunt sluiți de nepoți sau veri de-a cincisprezecea sau a douăzecea spiță sunt mai puțin bine serviți din chiar acest motiv! Nu, nu e deloc așa. Corsica este un departament francez, dar Corsica este departe de a fi Franța.

Cât despre hoți, nici măcar nu se aude; despre bandiți în schimb, cât cuprinde. Însă nu trebuie să îi confundați pe unii cu ceilalți.

Mergeți fără teamă la Ajaccio, la Bastia, cu o pungă plină cu galbeni atârnată la oblâncul șeii și veți traversa toată insula fără a fi întrezărit măcar umbra unui pericol, dar nu vă duceți de la Occana la Levaco dacă aveți un dușman care v-a declarat vendeta, căci nu pot băga mâna-n foc pentru voi pe durata acestui traseu de două leghe.

După cum v-am spus, începutul lui martie m-a prins în Corsica. Eram singur, Jadin rămânând la Roma.

Am venit dinspre insula Elba; am debarcat la Bastia; am cumpărat un cal la prețul amintit mai sus.

Am vizitat Corte și Ajaccio și am străbătut provincia Sartène.

În ziua aceea, mergeam de la Sartène la Sullacaro.

Drumul era scurt: să tot fi fost o duzină de leghe din cauza ocolurilor și a unui povârniș ținând de lanțul muntos principal, care forma coloana vertebrală a insulei și care trebuia traversat. De asemenea, mi-am luat și un ghid, de teamă să nu mă rătăcesc prin păduri.

Spre orele cinci, am ajuns în vârful muntelui care domină atât Olmeto, cât și Sullacaro.

Acolo, ne-am oprit câteva clipe.

— Unde dorește să poposească Domnia Voastră? întrebă ghidul.

Am aruncat o privire către satul pe străzile căruia ochii mei puteau rătăci în voie și care părea aproape pustiu: doar câteva femei se zăreau ici-colo, pe ulițe. Dar ele păseau grăbite și se uitau mereu de jur-împrejur.

În virtutea regulilor stabilite ale ospitalității despre care am spus deja câteva cuvinte, aveam de ales între cele o sută, o sută douăzeci de case care compuneau satul; am căutat din priviri locuința care părea a-mi oferi cea mai mare șansă de confort și m-am oprit la o casă pătrată, construită în stilul unei fortărețe, cu întărituri în fața ferestrelor și deasupra porții.

Vedeam pentru prima dată aceste fortificații domestice, dar mai trebuie spus că provincia Sartène este ținutul clasic al vendetelor.

— Aha! Bine, mi-a spus ghidul, urmând din priviri indicația mâinii mele, vasăzică mergem la doamna Savilia de Franchi. Haida, de, Domnia Voastră nu a făcut o alegere proastă, se vede că nu duce lipsă de experiență.

Să nu uităm să amintim că, în acest optzeci și șaselea departament al Franței, se vorbește constant italiana.

— Dar, l-am întrebat eu, nu e niciun inconvenient dacă merg să cer ospitalitate unei femei? Căci, dacă am înțeles bine, casa aparține unei femei.

— Fără doar și poate, a răspuns el cu un aer uimit, dar ce inconvenient vede Domnia Voastră în asta?

— Dacă această femeie e tânără, am zis eu, mânat de un sentiment de curtenie sau poate – s-o recunoaștem deschis – de orgoliu parizian, o noapte petrecută sub acoperișul ei nu o va compromite?

— Să o compromită? repetă ghidul, căutând în mod evident sensul acestui cuvânt pe care l-am italicizat cu obișnuitul aplomb care ne caracterizează pe noi, francezii, când ne hazardăm să vorbim o limbă străină.

— Ei! Fără doar și poate, am reluat eu, începând să îmi pierd răbdarea; doamna este văduvă, nu?

— Da, excelență.

— Și va primi în casa ei un tânăr?

În 1841 aveam treizeci și șase de ani și jumătate și încă mă consideram tânăr.

— Dacă va primi un tânăr? repetă ghidul. Păi, ce-o interesează pe ea că sunteți tânăr sau bătrân?

Mi-am dat seama că nu voi scoate nimic de la el dacă voi continua acest tip de interogatoriu.

— Ce vârstă are doamna Savilia? am întrebat.

— Să tot fie vreo patruzeci.

— Ah! am exclamat eu, ca un ecou al propriilor gânduri, atunci e minunat; are și copii, fără îndoială?

— Doi fii, doi tineri vajnici.

— Îi voi vedea?

— Veți vedea unul, cel care locuiește cu ea.

— Și celălalt?

— Celălalt locuiește la Paris.

— Și ce vârstă au?

— Douăzeci și unu de ani.

— Amândoi?

— Da, sunt gemeni.

— Și ce meserie și-au ales?

— Cel de la Paris va fi avocat.

— Și celălalt?

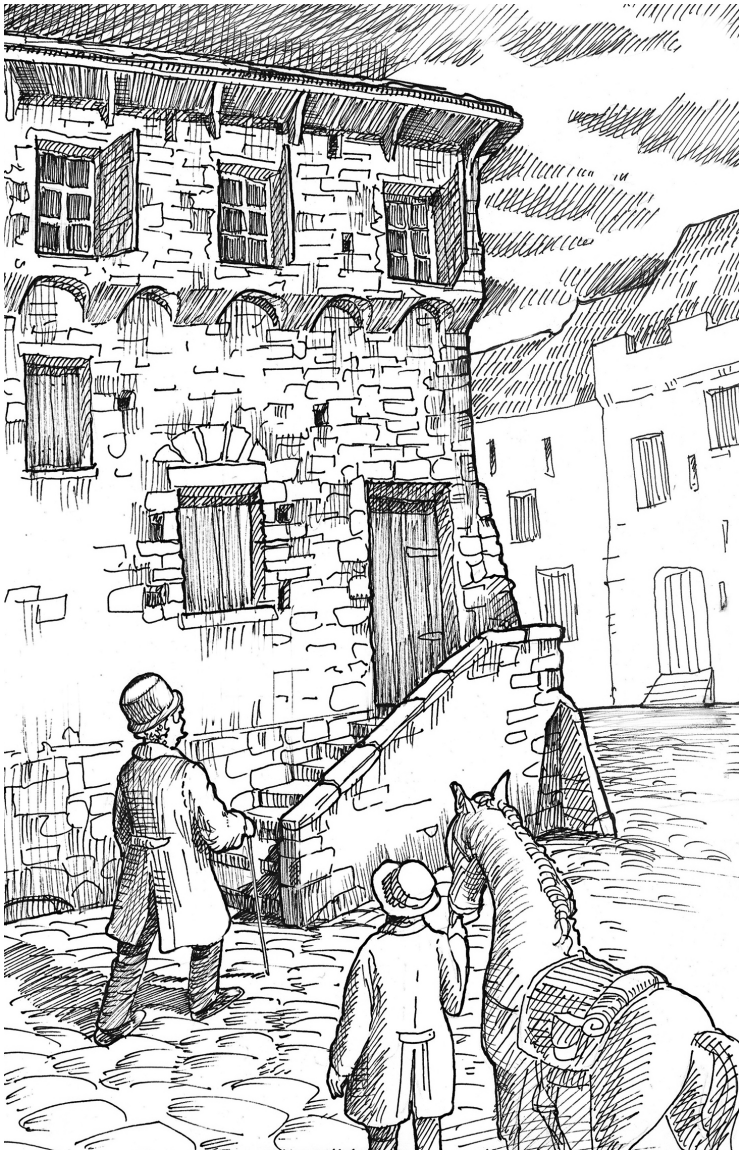
— Celălalt va fi corsican.

— Aha! Aha! am făcut eu, considerând răspunsul destul de caracteristic, deși a fost dat pe cel mai firesc ton din lume. Bine atunci, să mergem la casa doamnei Savilia de Franchi.

Ne-am reluat drumul.

Zece minute mai târziu, intram în sat.

Atunci am remarcat un lucru pe care nu l-am putut vedea din vârful muntelui. Toate casele aveau fortificații precum acelea ale locuinței doamnei Savilia; nu cu metereze, pentru că sărăcia proprietarilor nu le permitea, pesemne, luxul acestor întărituri, ci pur și simplu cu grinzi,

*Toate casele aveau fortificații
precum acelea ale locuinței doamnei Savilia.*

cu care au căptușit părțile interioare ale ferestrelor, amenajând totodată deschizături pentru a putea strecura țevile puștilor. Alte ferestre erau fortificate cu cărămizi roșii.

Mi-am întreat ghidul cum se numeau aceste deschizături; mi-a răspuns că erau *arcași*, răspuns care m-a făcut să înțeleg că vendetele corsicane erau anterioare inventării armelor de foc.

Pe măsură ce ne cufundam mai adânc pe ulițe, satul căpăta un aer tot mai apăsător de singurătate și tristețe.

Mai multe case păreau a fi trecut prin asedii și erau ciuruite de gloanțe.

Din când în când, de dincolo de ferestre, se zărea scânteierea unui ochi curios care ne privea trecând, dar era imposibil de distins dacă ochiul aparținea unui bărbat sau unei femei.

Am ajuns la casa pe care i-am indicat-o ghidului meu: cert este că, aparent fortificată cu meterezele pe care le zărisem, în realitate, nu era deloc astfel, adică ferestrele nu aveau nici grinzi, nici cărămizi, nici *arcași*, ci simple pătrate de geam protejate, noaptea, de obloane de lemn.

E drept că aceste obloane păstrau urme în care ochiul unui observator nu putea să nu identifice găuri de gloanțe. Dar acestea erau vechi, probabil de acum zece ani și mai bine.

Nici n-a bătut bine ghidul meu, că poarta s-a și deschis, nu timid, ezitant, întredeschisă, ci larg, cât era de mare. A apărut un valet...

Când am spus valet, m-am înșelat, ar fi trebuit să spun un bărbat.

Livreaua este cea care face valetul, pe când individul care ne-a deschis nouă purta o simplă vestă din catifea, un pantalon din același material și ghetre din piele. Pantalonul era strâns în talie cu o cingătoare din mătase bălțată, din care ieșea mânerul unui cuțit spaniol.

— Prietene, i-am spus eu, este o mare indiscreție din partea unui străin care nu cunoaște pe nimeni la Sullacaro să ceară ospitalitate de la stăpâna dumitale?

— Firește că nu, excelență, a răspuns el; un străin onorează casa dinaintea căreia se oprește. Maria, continuă el, întorcându-se către o slujnică din spatele lui, mergi și o anunță pe doamna Savilia că un călător francez cere găzduire.

În același timp, a coborât o scară cu opt trepte abrupte, care ducea spre poarta de intrare, și a pus mâna pe căpăstrul calului meu.

Am descălecat.

— Excelența Voastră să nu își facă griji pentru nimic, spuse el; tot bagajul va fi dus în camera Domniei Sale.

Am profitat de această grațioasă invitație la lene, una dintre cele mai plăcute din câte i se pot face unui călător.

CAPITOLUL II

Am început să urc agale scara cu pricina și am făcut câțiva pași în interior.

La o cotitură a holului, m-am trezit față în față cu o femeie înaltă, îmbrăcată în negru.

Mi-am dat seama că această femeie de treizeci și opt, patruzeci de ani, încă frumoasă, era stăpâna casei; m-am oprit în fața ei.

— Doamnă, i-am spus făcând o plecăciune, trebuie să vi se pară că sunt cu adevărat lipsit de curtenie, dar datina ținutului mă scuză, iar invitația servitorului Domniei Voastre mă îndreptățește.

— Sunteți bine venit pentru mamă, răspunse doamna Franchi, și în scurt timp veți fi bine venit pentru fiu. Din această clipă, domnule, casa vă aparține. Folosiți-o, așadar, ca și cum ar fi a voastră.

— Vă cer ospitalitate doar pentru o noapte, doamnă. Măine dimineață, la răsărit, voi pleca.

— Sunteți liber să faceți așa cum veți pofti, domnule. Totuși, nu pot decât să sper că vă veți răzgândi și vom avea onoarea de a vă avea alături de noi mai multă vreme.

M-am înclinat pentru a doua oară.

— Maria, continuă doamna de Franchi, condu-l pe domnul în camera lui Louis. Aprinde de îndată focul și adu apă caldă. Mă iertați, continuă ea, întorcându-se spre mine, în timp ce servitoarea se grăbea să îi îndeplinească poruncile, știu că primele trebuințe ale unui călător obosit sunt apa și focul. Aveți bunătatea de a o urma pe această copilă, domnule. Cereți-i tot ce aveți trebuință. Cinăm peste o oră, iar fiul meu,

care se va fi întors până atunci, va avea onoarea de a vă întreba dacă doriți să vă alăturați nouă.

— Vă rog să-mi scuzați costumul de călătorie, doamnă.

— Firește, domnule, răspuse ea zâmbind, cu condiția ca și dumneavoastră să scuzați primirea rustică.

Servitoarea urcă scara.

M-am înclinat pentru ultima oară și am urmat-o.

Camera se afla la primul etaj și avea vederea în spate; ferestrele dădeau spre o grădină frumoasă, în care creștea mirt și oleandru, traversată de-a curmezișul de un pârlăuș cristalin care se vărsa în Tavano.

În spate, vederea era blocată de un fel de pâlț de brazi atât de apropiati unul de celălalt, încât ai fi zis că formează un zid. Cum se întâmplă în mai toate camerele din casele italienești, pereții acesteia erau albiți cu var nestins și împodobiti cu câteva fresce reprezentând peisaje.

Mi-am dat imediat seama că mi s-a dat această cameră, cea a fiului absent, pentru că era cea mai confortabilă din casă.

În vreme ce Maria aprindea focul și îmi pregătea apa, mi-a venit cheful să fac un inventar al camerei și, în funcție de mobilier, să îmi fac o idee despre cel care o locuiește.

În scurt timp am trecut de la proiect la realizare; m-am răsucit pe călcâiul stâng și am executat o mișcare de rotație în jurul meu, care mi-a permis să trec în revistă, unul după altul, diferitele obiecte de care eram înconjurat.

Mobilierul era cât se poate de modern; în această parte a insulei, unde civilizația nu a pătruns încă, acest fapt reprezenta o etalare destul de neobișnuită a luxului. Se compunea dintr-un pat de fier, împodobit cu trei saltele și o pernă, un divan, patru fotolii, șase scaune, un corp dublu de bibliotecă și un birou. Toate erau din lemn de acaju și erau în mod evident ieșite din prăvălia celui mai bun ebenist din Ajaccio.

Divanul, fotoliile și scaunele erau acoperite cu țesături înflorate, iar draperiile, din stofă asortată, atârnavă în fața celor două ferestre și înconjurau patul.

Cam aici mă aflu cu inventarul meu, când Maria a ieșit și mi-a permis să îmi împing investigația mai departe.

Am deschis biblioteca și am găsit o colecție a tuturor marilor noștri poeți:

Corneille, Racine, Molière, La Fontaine, Ronsard, Victor Hugo și Lamartine.

A moraliștilor noștri: Montaigne, Pascal, Labruyère.

A istoricilor noștri: Mézeray, Chateaubriand, Augustin Thierry.

A savanților noștri: Cuvier, Beudant, Elie de Beaumont.

În sfârșit, câteva romane, printre care am regăsit – nu fără un anumit orgoliu – *Impresiile mele de călătorie*.

Sertarele biroului aveau cheile în ele; am deschis unul.

Am găsit acolo fragmente ale unei istorii a Corsicii, o lucrare despre mijloacele care pot fi utilizate pentru a abolii vendeta, câteva versuri în franceză, câteva sonete în italiană. Toate, în formă de manuscris. Era mai mult decât aveam nevoie și presimțeam că nu trebuia să împing mai departe cercetările pentru a-mi face o părere despre domnul Louis de Franchi. Trebuie să fi fost un tânăr blând, studios, partizan al reformelor franceze. Am înțeles de ce plecase la Paris cu gândul de a deveni avocat.

Fără îndoială, pentru el exista un întreg viitor de civilizație în acest proiect. Iată ce gânduri îmi treceau prin minte în timp ce mă îmbrăcam. După cum i-am spus mai devreme doamnei Franchi, ținuta mea, deși nu era lipsită de un aer pitoresc, avea nevoie de o anumită indulgență.

Ea se compunea dintr-o vestă din velur negru, despicată la cusăturile mânecilor, pentru a permite trupului să respire în orele calde ale zilei, și din acele pasmanterii după moda spaniolă, prin care se zărea o cămașă din mătase în dungi. Pantaloniul era asortat, înfășurat de la genunchi și până jos, pe pulpă, în ghetre spaniole despicate pe o parte și brodate cu mătase în culori potrivite. În sfârșit, urma o pălărie din fetru, care lua ce formă doreai să-i dai, în special cea de sombrero.

Tocmai terminam de îmbrăcat această costumație, pe care o recomand călătorilor drept una dintre cele mai comode din câte cunosc, când ușa s-a deschis și a apărut servitorul care mă întâmpinase în pragul casei.

Venise ca să mă anunțe că tânărul lui stăpân, domnul Lucien de Franchi, tocmai ajunsese acasă și mă ruga să îi fac onoarea – dacă îmi terminasem toaleta – de a-l primi ca să îmi ureze bun venit.